

The Polish Society of Family Medicine
The Association of Friends of Family Medicine & Family Doctors

PL ISSN 1734-3402

Family & Medicine Primary Care Review

Quarterly

2009

July–September

Vol. 11, No. 3

WYDAWNICTWO
Continuo

Indexed in:
EMBASE/Excerpta Medica
Index Copernicus 5.72 pts
MNiSzW 4 pt

Komitet Naukowy

Prof. dr med. Dieter Adam (Monachium, Niemcy),
Prof. dr med. Jiří Beneš (Praga, Czechy),
Dr n. med. Luc van Berkestijn (Utrecht, Holandia),
Dr hab. Jerzy Błaszczyk (Wrocław),
Dr n. med. Stephan Böse-O'Reilly (Monachium, Niemcy),
Dr Nilzete Liberato Bresolin (Florianopolis, Brazylia),
Dr Walbia Salete Bittencourt Correa (Florianopolis, Brazylia),
Prof. dr hab. Jerzy Czernik (Wrocław),
Prof. dr med. George Freeman (Londyn, Wielka Brytania),
Prof. dr med. Suleyman Görpelioglu (Izmit, Turcja),
Prof. dr med. Hans-Joachim Hannich (Greifswald, Niemcy),
Prof. dr hab. Antonina Harłodzińska-Szmyrka (Wrocław),
Prof. dr hab. Wanda Horst-Sikorska (Poznań),
Prof. dr med. Steinar Hunskaar (Bergen, Norwegia),
Prof. dr hab. Andrzej Kiejna (Wrocław),
Prof. dr hab. Jerzy Kołodziej (Wrocław),
Prof. dr hab. Tadeusz Koziolec (Szczecin),
Prof. dr hab. Piotr Kuna (Łódź),
Dr n. med. Krzysztof Kuszewski (Warszawa),
Prof. dr hab. med. Andrzej Kübler (Wrocław),
Prof. dr med. Radoslav Kveder (Ljubljana, Słowenia),
Prof. dr hab. Witold Lukas (Katowice),
Prof. dr hab. Jerzy Łopatyński (Lublin),
Prof. dr hab. Andrzej Mackiewicz (Poznań),
Prof. dr med. Bengt Mattsson (Göteborg, Szwecja),
Prof. dr hab. Zuzanna Morawska (Wrocław),
Prof. dr med. John Noble (Boston, USA),
Prof. dr med. Marc Nyssen (Bruksela, Belgia),
Dr n. med. Patricia Owens (Liverpool, Wielka Brytania),
Prof. dr hab. Leszek Paradowski (Wrocław),
Sir Prof. Denis Pereira-Gray (Londyn, Wielka Brytania),
Prof. dr hab. Tadeusz Płusa (Warszawa),
Prof. dr hab. Andrzej Radzikowski (Warszawa),
Prof. dr hab. Andrzej Rajewski (Poznań),
Dr n. med. Lindsay Roberts (Balgowlah Heights, Australia),
Prof. dr hab. Zbigniew Rudkowski (Wrocław),
Prof. dr hab. Bolesław Rutkowski (Gdańsk),
Dr n. med. Hogne Sandvik (Bergen, Norwegia),
Prof. dr hab. Janusz Siebert (Gdańsk),
Dr n. med. Jaime Correia de Sousa (Matosinhos, Portugalia),
Prof. dr hab. Andrzej Steciwko (Wrocław),
Dr n. med. Loreta Strumylaite (Kaunas, Litwa),
Prof. dr hab. Andrzej Szczeklik (Kraków),
Prof. dr hab. Zenon Szewczyk (Wrocław),
Dr n. med. Andrzej Szpakow (Grodno, Białoruś),
Prof. dr hab. Piotr Szyber (Wrocław),
Prof. dr hab. Barbara Świątek (Wrocław),
Prof. dr med. Vytautas Usonis (Wilno, Litwa),
Prof. dr med. Irma Virjo (Tampere, Finlandia),
Prof. dr hab. Kazimierz Wardyn (Warszawa),
Dr n. med. Muharem Zildzic (Tuzla, Bośnia Hercegowina),
Prof. dr hab. Zygmunt Zdrojewicz (Wrocław),
Prof. dr hab. Irena Zimmermann-Górska (Poznań)

Komitet Redakcyjny

Redaktor Naczelny: prof. dr hab. med. Andrzej Steciwko
Zastępcy Redaktora Naczelnego: dr n. med. Andrzej Staniszewski,
dr n. med. Iwona Pirogowicz
Sekretarz Redakcji: dr n. med. Donata Kurpas
Członkowie Redakcji: dr n. med. Jarosław Drobniak, dr n. med. Bartosz J. Sapiłak,
dr n. med. Agnieszka Mastalerz-Migas, dr hab. n. med. Katarzyna Życińska

Adres Redakcji

Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej, Akademia Medyczna we Wrocławiu,
ul. Syrokomli 1, 51-141 Wrocław, tel. (071) 325-51-26, tel./fax (071) 325-43-41
e-mail: pmr@pmr.am.wroc.pl www.familymedreview.org
Osoba kontaktowa: dr n. med. Donata Kurpas
tel. (071) 326-68-75, e-mail: pmr@pmr.am.wroc.pl

Kwartalnik jest współfinansowany przez PTMR i SPMRiLR

Wydawca

WYDAWNICTWO
Continuo

Biuro i prenumerata: ul. Lelewela 4, pok. 325, 53-505 Wrocław
tel./fax (071) 791-20-30, 0 601 77-47-33
e-mail: biuro@continuo.wroclaw.pl www.continuo.wroclaw.pl
Osoba kontaktowa: Jan Kuźma – Redaktor Wydawnictwa
tel. (071) 791-20-30, e-mail: wydawnictwo@continuo.wroclaw.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żaden fragment tego wydania, ani w całości,
ani w części, nie może być powielany lub zapisywany w formie odtwarzalnej
bez uzyskania wcześniejszej pisemnej zgody Wydawcy.
Wydawca nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń

Projekt graficzny: Maciej Szłapka
Przygotowanie do druku: Pracownia Składu Komputerowego TYPO-GRAF
Druk: Wydawnictwo Via Medica, Gdańsk
Nakład: 2500 egz.

Spis treści

243 Słowo wstępne – Andrzej Steciwko

PRACE ORYGINALNE

- 245 Jerzy Baraniak, Ewelina Grywalska, Justyna Sysiak, Agnieszka Cabanek, Anna Dziedzic, Wojciech Kwaśniewski, Kamil Woś • Związek przyjmowania niesteroidowych leków przeciwzapalnych z wybranymi chorobami układu sercowo-naczyniowego
- 248 Kamil Borkowski, Paweł Palmowski, Monika Melon-Sapilak, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko, Dorota Diakowska, Krzysztof Grabowski, Maria Malicka-Błaszkiwicz • Ocena możliwości zastosowania badań aktywności i stanu jej spolimeryzowania w materiale śródoperacyjnym przewodu pokarmowego jako narzędzia diagnostycznego schorzeń nowotworowych – na podstawie badań własnych
- 251 Maria Magdalena Bujnowska-Fedak, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Epidemiologia chorób w praktyce lekarza rodzinnego – najczęściej spotykane problemy, najczęściej rozpoznawane schorzenia, ranking TOP TWENTY – badania pilotażowe
- 255 Liliana Celczyńska-Bajew • Opinia lekarzy rodzinnych dotycząca warunków pozwalających utrzymać pacjenta w terapii chorób przewlekłych
- 258 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal • Czy lekarz rodzinny powinien posiadać wiedzę o „dopalaczach”?
- 261 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Agnieszka Kowal, Ewelina Grywalska • Uzależnienie od benzodwiazepin – ważny problem w praktyce lekarza rodzinnego
- 264 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Aneta Perzyńska-Starkiewicz, Marta Makara-Studzińska, Ewa Szyprowska, Adam Perzyński, Janusz Schabowski • Wpływ hipoglikemii na funkcje poznawcze pacjentów z cukrzycą typu 1
- 267 Irena Choroszy-Król, Magdalena Frej-Mądrzak, Dorota Teryks-Wołyniec, Agnieszka Jama-Kmiecik, Grażyna Gościński • Częstość wykrywania antygenów *Chlamydomphila pneumoniae* w wymazach z gardła u dzieci
- 271 Irena Choroszy-Król, Dorota Teryks-Wołyniec, Magdalena Frej-Mądrzak, Grażyna Gościński • Częstość wykrywania antygenów *Chlamydomphila pneumoniae* w wymazach z gardła u dorosłych
- 275 Justyna Cierniak, Bartosz J. Sapilak, Donata Kurpas, Maria Magdalena Bujnowska-Fedak, Anna Hans-Wytrychowska, Monika Melon-Sapilak, Andrzej Steciwko • Leczenie i diagnostyka ostrych biegunek u dzieci i na podstawie badania pacjentów NZOZ „FAMILIA” w Gizałkach
- 278 Magdalena Ciurysek, Renata Filip, Karolina Kosek, Dominik Hoehne, Janusz Schabowski • Umiejętność korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej przez pacjentów poddanych operacyjnemu leczeniu chorób serca
- 281 Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Andrzej Nowakowski • Wpływ wiedzy na temat własnej choroby oraz współpracy pacjenta z lekarzem na efektywność leczenia cukrzycy wśród chorych stosujących insulinoterapię – doniesienie wstępne
- 284 Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka, Donata Kurpas, Ryszard Jadach • Zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową na Dolnym Śląsku w latach 2001–2007 – potencjalny problem lekarza POZ
- 287 Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka, Agnieszka Mastalerz-Migas • Błąd organizacyjny jako wynik braku optymalizacji funkcjonowania placówek opieki medycznej

- 290** Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka, Andrzej Steciwko, Ryszard Jadach • Schozzenia układu krążenia we Wrocławiu i okolicach w latach 2002–2007 – dominujący problem w POZ
- 293** Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka, Andrzej Steciwko, Ryszard Jadach • Zapadalność na zaburzenia psychiczne w województwie dolnośląskim w latach 2002–2007 – narastający problem w POZ
- 296** Grażyna Durska, Anna Sałacka, Iwona Hornowska • Częstość występowania atopii i chorób atopowych w grupie gimnazjalistów ze Szczecina – doniesienie wstępne
- 299** Grażyna Durska, Anna Sałacka, Krzysztof Safranow, Iwona Hornowska, Elżbieta Kędzierska, Jolanta Późniak • Ocena satysfakcji lekarza rodzinnego z wykonywanej pracy na podstawie badań ankietowych
- 303** Joanna Dytfeld, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Wanda Horst-Sikorska, Michał Michalak, Ewelina Gowin • Otyłość trzewna a ryzyko kardiometaboliczne
- 306** Marcin Gabriel, Katarzyna Pawlaczyk, Michał Stanisławski • Kompleksowa terapia przeciwobrzękowa w leczeniu zaawansowanych postaci pierwotnego obrzęku limfatycznego kończyn dolnych
- 312** Karolina Gazdecka-Szpecht, Anna Wawrzyniak, Wanda Horst-Sikorska • Czy istnieje przepaść między wiedzą teoretyczną a praktyką w zakresie profilaktyki raka piersi?
- 314** Magdalena Gibas, Edyta Mądry • Nauczanie problemowe fizjologii na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu w ocenie studentów Wydziału Lekarskiego – badanie pilotażowe
- 316** Ewelina Gowin, Joanna Dytfeld, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Agnieszka Dyzmann-Sroka, Michał Michalak, Wanda Horst-Sikorska • Czy praktykujemy to, co mówimy? Styl życia lekarzy w Wielkopolsce
- 319** Ewelina Gowin, Joanna Dytfeld, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Agnieszka Dyzmann-Sroka, Michał Michalak, Wanda Horst-Sikorska • O czym lekarz rozmawia z pacjentem? Opinie wielkopolskich lekarzy na temat porad dotyczących stylu życia
- 322** Hanna Grabowska, Władysław Grabowski, Michał Grzegorzczak, Aleksandra Gaworska-Krzemińska, Dariusz Świetlik, Krzysztof Narkiewicz • Wiedza pielęgniarek podstawowej opieki zdrowotnej na temat wpływu aktywności fizycznej i masy ciała na wartość ciśnienia tętniczego krwi oraz sposobów rozpoznawania otyłości
- 326** Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal, Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz • Czy wiedza na temat szkodliwości nadmiernej ekspozycji skóry na promieniowanie ultrafioletowe jest wystarczająca?
- 330** Ewelina Grywalska, Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Karolina Radomska, Adam Makuch • „Metoda aborcji i zagrożenie zdrowia kobiety” – czyli jak młodzi Polacy postrzegają hormonalną antykoncepcję postkoitalną
- 334** Małgorzata Hadzik-Błaszczak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn, Katarzyna Kozłowska, Przemysław Nitek, Renata Krupa, Maja Zaraś-Andrzejewska, Mariusz Miśkiewicz, Aneta Nitsch-Osuch • Rozpoznawanie niedożywienia związanego z chorobą – świadomość zaburzeń stanu odżywienia i potrzeba ich leczenia reprezentowana przez pacjentów przyjmowanych do Oddziału Klinicznego Medycyny Rodzinnej i Chorób Wewnętrznych – materiał własny
- 337** Lidia Hoffmann, Bartosz J. Sapilak, Anna Hans-Wytrychowska, Donata Kurpas, Monika Melon-Sapilak, Andrzej Steciwko • Szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane w praktyce lekarza rodzinnego NZOZ „Zdrowie” w Pleszewie obejmujące populację dzieci i młodzieży do 19. r.ż. – analiza wyszczepialności i próba oceny czynników wpływających na jej wzrost

- 341** Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Agnieszka Dyzmann-Sroka, Ewelina Gowin, Joanna Dytfeld, Wanda Horst-Sikorska • Badania przesiewowe w kierunku raka piersi, raka szyjki macicy i raka jelita grubego – czy wiemy wystarczająco dużo?
- 344** Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Joanna Dytfeld, Ewelina Gowin, Wanda Horst-Sikorska • Otyłość centralna i zespół metaboliczny – rosnący problem codziennej praktyki lekarza rodzinnego
- 347** Elżbieta Kacprzak, Karolina Mrówka, Jerzy Stefaniak • Jak przygotować pacjenta do wyjazdu do krajów strefy tropikalnej?
- 352** Dorota Kiedik, Agnieszka Muszyńska, Anna Felińczak, Anna Dor, Andrzej M. Fal • Epidemiologia chorób alergicznych we Wrocławiu – wyniki badania ECAP
- 355** Renata Knie, Bartosz J. Sopilak, Anna Hans-Wytrychowska, Donata Kurpas, Magdalena Bujnowska-Fedak, Monika Melon-Sopilak, Andrzej Steciwko • Analiza chorobowości astmy i przewlekłej obturacyjnej choroby płuc w populacji pacjentów od 18. do 98. r.ż. w NZPiSOZ „Medra” w Kępnie
- 358** Wanda Komorowska-Szczepańska, Barbara Trzeciak, Piotr Gutknecht, Joanna Kwiatkowska, Bartosz Trzeciak, Janusz Siebert • Analiza postępowania przeciwgorączkowego u dzieci w środowisku wiejskim (w jęz. ang.)
- 361** Małgorzata Kot, Małgorzata Lewandowska, Julia Kruk-Jeromin • Ciąta obce w jamie nosowej u chorych leczonych z powodu rozszczepu wargi i podniebienia
- 364** Agnieszka Kowal, Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Ewelina Grywalska • Czy istnieje ryzyko zakażenia wirusem HIV? – opinia studentów stomatologii
- 367** Renata Krupa, Katarzyna Życińska, Mariusz Miśkiewicz, Maja Zaraś-Andrzejewska, Małgorzata Hadzik-Błaszczyk, Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn • Wskaźniki stanu zapalnego w diagnostyce różnicowej stanów gorączkowych niejasnego pochodzenia w praktyce lekarza rodzinnego
- 370** Donata Kurpas, Anna Bomba, Anna Hans-Wytrychowska, Bartosz J. Sopilak, Andrzej Steciwko • Zagrożenie *anorexia nervosa* wśród młodzieży w wieku 16–18 lat – doniesienie wstępne
- 373** Donata Kurpas, Iwona Potysz-Łakota, Bartosz J. Sopilak, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • Krwawienia z przewodu pokarmowego jako przyczyna hospitalizacji pacjentów Oddziału Chirurgii Ogólnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Rybniku w latach 2006–2008
- 376** Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sopilak, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Ocena źródeł wsparcia w opinii rodziców dzieci z zaburzeniami autystycznymi
- 379** Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sopilak, Andrzej Steciwko • Relacje w rodzinie dziecka z zaburzeniem autystycznym
- 382** Joanna Kwiatkowska, Janina Aleszewicz-Baranowska, Rafał Pawlaczyk, Anna Wałdoch, Piotr Potaż, Wanda Komorowska-Szczepańska, Robert Sabiniewicz, Jan Ereciński • Zespół Marfana – czy jest nadzieja na lepszą jakość życia?
- 385** Agnieszka Lewandowska, Anna Susło, Leszek Paradowski, Jarosław Drobnik • Trudności w rozpoznawaniu guzów trzustki – rola lekarza POZ
- 389** Paweł Lewek, Przemysław Kardas • Czy leki generyczne są gorsze od oryginalnych?
- 392** Jerzy Maciejewski, Władysław Sinkiewicz • Czy możliwe jest zmniejszenie kosztów leczenia choroby niedokrwiennej serca w Polsce?
- 395** Michalina Marcinkowska, Anna Wawrzyniak, Nadia Bryl, Wanda Horst-Sikorska • Profilaktyka choroby niedokrwiennej serca i POChP w praktyce lekarza rodzinnego – czy programy edukacyjne mogą poprawić sytuację?

- 398** Grażyna Mardarowicz, Karolina Mardarowicz, Agata Matej-Butrym, Janusz Schabowski • Badania profilaktyczne ludności Lubelszczyzny. Jakie czynniki warunkują gotowość pacjentów do współpracy ze służbą zdrowia?
- 401** Agnieszka Mastalerz-Migas, Małgorzata Danecka, Klemens Lubieniecki, Katarzyna Zywar, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Czy dzieci w wieku przedszkolnym są zagrożone chorobami cywilizacyjnymi? Ocena czynników ryzyka
- 404** Agnieszka Mastalerz-Migas, Małgorzata Danecka, Katarzyna Zywar, Klemens Lubieniecki, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Wiedza na temat prowadzenia prozdrowotnego stylu życia w rodzinach dzieci przedszkolnych oraz jej zastosowanie w praktyce
- 407** Agnieszka Mastalerz-Migas, Joanna Jeziorek, Marta Koczy, Agnieszka Muszyńska, Dagmara Pokorna-Kałwak, Elżbieta Gwiazda, Andrzej Steciwko, Aneta Kluger, Małgorzata Skoberla, Małgorzata Gruca, Katarzyna Kostka, Anna Janocha, Aleksandra Kropotow, Kinga Szymczyk • Wpływ wybranych elementów stylu życia dzieci na wartości ciśnienia tętniczego
- 411** Agnieszka Mastalerz-Migas, Kinga Szymczyk, Agnieszka Muszyńska, Dagmara Pokorna-Kałwak, Andrzej Steciwko, Marta Koczy, Aneta Kluger, Joanna Jeziorek, Małgorzata Skoberla, Małgorzata Gruca, Katarzyna Kostka, Anna Janocha, Aleksandra Kropotow • Poglądy rodziców na temat aktywności fizycznej i nadwagi u własnych dzieci – wyobrażenia i rzeczywistość
- 414** Agnieszka Mastalerz-Migas, Marek Szewczyk, Agnieszka Muszyńska, Dagmara Pokorna-Kałwak, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko, Anna Szewczyk • Kierowcy jako grupa zawodowa szczególnie narażona na schorzenia cywilizacyjne – doniesienie wstępne
- 418** Piotr Matyjaszyk, Bartosz J. Sapiłak, Donata Kurpas, Anna Hans-Wytrychowska, Monika Melon-Sapiłak, Andrzej Steciwko • Analiza występowania wybranych czynników ryzyka schorzeń układu krążenia na przykładzie populacji pacjentów Ośrodka Zdrowia w Sowinie Błotnej
- 422** Edyta Mądry, Magdalena Gibas, Radosław Mądry, Agnieszka Adamczak-Ratajczak • Szczepienia przeciwko HPV a zanikanie brodawek skórnych – doniesienie wstępne
- 425** Mariusz Miśkiewicz, Renata Krupa, Maja Zaraś-Andrzejewska, Małgorzata Hadzik-Błaszczak, Aneta Nitsch-Osuch, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Krwawienia z górnego odcinka przewodu pokarmowego a choroby żołądka i dwunastnicy – częstość potwierdzeń endoskopowych
- 428** Bożena Mroczek, Dorota Mazurek, Iwona Rotter, Katarzyna Bączkowska, Beata Karakiewicz • Ocena występowania bezsenności wśród ludzi w wieku produkcyjnym
- 430** Agnieszka Muszyńska, Bartosz J. Sapiłak, Andrzej Steciwko • Analiza wyników egzaminów państwowych lekarzy kończących specjalizację z zakresu medycyny rodzinnej zdających egzamin w latach 2004–2009
- 433** Aneta Nitsch-Osuch, Magdalena Kędzierska, Agnieszka Topczewska-Cabanek, Ewa Gyrzczuk, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Nawyki żywieniowe młodzieży w wieku gimnazjalnym – co nastolatki jedzą w szkole?
- 437** Aneta Nitsch-Osuch, Jolanta Portasiewicz, Ewa Gyrzczuk, Kazimierz A. Wardyn • Wiedza personelu pielęgniarskiego na temat szczepień przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B
- 440** Aneta Nitsch-Osuch, Barbara Serwatka, Agnieszka Topczewska-Cabanek, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Postrzeganie i wykonawstwo szczepień przeciw grypie wśród personelu wybranego domu dziecka w Warszawie
- 444** Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn • Stan zaszczepienia przeciwko grypie i *Streptococcus pneumoniae* wśród osób wieku powyżej 65. r.ż. w Polsce w latach 2004–2007 (w jęz. ang.)

- 447** Alicja Nowak-Zaleska, Agata Sadowska, Piotr Bortkun, Ryszard Zaleski, Tomasz Niewęglowski • Prozdrowotne zachowania studentów I roku AWFIS w Gdańsku
- 450** Małgorzata Olędzka-Oręziak, Tomasz Rusinowicz, Marek Rosłon, Magdalena Wiktorowicz • Dyslipidemia i choroba wieńcowa – jak ominięto cele terapeutyczne. Retrospektywna analiza zaburzeń gospodarki lipidowej u hospitalizowanych pacjentów z chorobą wieńcową
- 453** Katarzyna Pasalska-Niewęglowska • Realizacja Programu Szczepień Ochronnych w Poradni Dziecięcej w Gdańsku
- 456** Katarzyna Pasalska-Niewęglowska • Szczepienia ochronne przeciw HPV a wiedza pacjentek
- 458** Dagmara Pokorna-Kałowak, Elżbieta Gwiazda, Agnieszka Mastalerz-Migas, Agnieszka Muszyńska, Roma Roemer, Dominika Siejka, Andrzej Steciwko • Wyszczepialność szczepionkami przeciwko rotawirusom w praktyce lekarza rodzinnego
- 461** Dagmara Pokorna-Kałowak, Elżbieta Gwiazda, Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Mastalerz-Migas, Roma Roemer, Dominika Siejka, Andrzej Steciwko • Wyszczepialność szczepionkami zalecanymi w praktyce lekarza rodzinnego wśród dzieci w wieku 2–5 lat
- 464** Andrzej Prystupa, Ewelina Grywalska, Jerzy Mosiewicz, Janusz Schabowski • Zaburzenia oddawania stolca u pacjentów z cukrzycą typu 2
- 468** Iwona Rotter, Maja Kowalska, Katarzyna Żułtak-Bączkowska, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • Aktywność fizyczna osób z nadwagą i otyłością po 40. roku życia
- 471** Iwona Rotter, Jolanta Wicher, Katarzyna Żułtak-Bączkowska, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • Profilaktyka i korekcja wad postawy u dzieci w wieku przedszkolnym w opinii rodziców
- 473** Tomasz Rusinowicz, Marta Gromek, Małgorzata Olędzka-Oręziak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Opory ze strony pacjentów występujące przy podjęciu insulino-terapii
- 476** Tomasz Rusinowicz, Marta Gromek, Małgorzata Olędzka-Oręziak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Wpływ standardowej edukacji na zmianę masy ciała u pacjentów z cukrzycą typu 2 leczonych w Poradni Chorób Metabolicznych
- 479** Anna Sałacka, Iwona Hornowska, Jolanta Późniak, Lilia Kotkowiak, Piotr Michoń • Ostre zespoły bólowe kręgosłupa w praktyce lekarza rodzinnego
- 481** Anna Sałacka, Lilia Kotkowiak, Iwona Hornowska, Jolanta Późniak, Piotr Michoń • Leczenie uzdrowiskowe – kogo kieruje lekarz rodzinny?
- 485** Bartosz J. Sapilak, Donata Kurpas, Anna Hans-Wytrychowska, Monika Melon-Sapilak, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Merytoryczne przygotowanie asystentów i ocena jakości nauczania w Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Akademii Medycznej we Wrocławiu na podstawie anonimowego badania studentów VI roku medycyny
- 489** Bartosz J. Sapilak, Grażyna Lach-Jeziorna, Donata Kurpas, Anna Hans-Wytrychowska, Monika Melon-Sapilak, Andrzej Steciwko • Analiza wypalenia zawodowego wybranych pracowników ochrony zdrowia powiatu kępińskiego
- 492** Bartosz J. Sapilak, Hanna Siankowska, Maciej Siankowski, Monika Melon-Sapilak, Donata Kurpas, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • Ocena problemu wypalenia zawodowego oraz jego wpływu na decyzje o migracji zarobkowej średniego i wyższego personelu medycznego
- 496** Janusz Schabowski, Rafał Gorczyca, Rafał Filip • Jakość życia związana ze zdrowiem i satysfakcja z życia u pacjentek z chorobą refluksową przełyku (GERD) w zależności od wskaźnika masy ciała (BMI) i częstości objawów

- 499 Janusz Schabowski, Rafał Gorczyca, Rafał Filip • Wdrażanie zalecanych modyfikacji żywieniowych przez pacjentów z chorobą refluksową przełyku a poziom objawów
- 502 Łukasz Stachowski, Maria Magdalena Bujnowska-Fedak, Bartosz J. Sapilak • Badania diagnostyczne i współpraca ze specjalistami w praktyce lekarza rodzinnego. Standardy a rzeczywistość
- 506 Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Sposób sporządzania dokumentów medycznych jako przyczyna błędu opiniodawczego
- 509 Grzegorz Szcześniak • Ocena poczucia niepełnosprawności u mężczyzn i kobiet z cukrzycą typu 2 w oparciu o wyniki Skali PCH
- 513 Grzegorz Szcześniak • Orzeczony stopień inwalidztwa a jakość życia i poczucie niepełnosprawności pacjentów z cukrzycą typu 2
- 517 Grzegorz Szcześniak, Barbara Żmurowska • Porównanie wpływu cukrzycy typu 2 na jakość życia mężczyzn i kobiet
- 521 Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Ewa Gyrczuk, Kazimierz A. Wardyn • Wiedza rodziców na temat leków przeciwgorączkowych – badania ankietowe
- 524 Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Irena Kornatowska, Kazimierz A. Wardyn • Wiedza i opinia studentów VI roku na temat problemu przemocy w rodzinie – badania ankietowe
- 527 Anna Wawrzyniak, Michalina Marcinkowska, Wojciech Nosowicz, Wanda Horst-Sikorska • Wpływ wybranych parametrów jakości życia przed złamaniem bliższego końca kości udowej (bkk) na śmiertelność w ciągu 12 miesięcy po operacyjnym leczeniu tego złamania
- 530 Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Andrzej Borzęcki • Zjawisko spożywania alkoholu wśród studentów medycyny
- 533 Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Kinga Grzywanowska, Andrzej Borzęcki • Pomiar i ocena hałasu komunikacyjnego na granicy państwowej w Hrebennem
- 536 Maja Zaraś-Andrzejewska, Katarzyna Życińska, Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn, Małgorzata Hadzik-Błaszczyk, Renata Krupa, Mariusz Miśkiewicz • Opieka hospicyjna pacjentów z uogólnioną chorobą nowotworową – trudny wybór czy słuszna decyzja?
- 539 Katarzyna Zywar, Małgorzata Danecka, Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Mastalerz-Migas, Dagmara Pokorna-Kałwak, Andrzej Steciwko • Satysfakcja czy przyzwyczajenie? Jak jakość świadczonych usług i zadowolenie z opieki lekarza rodzinnego wpływają na przynależność do lekarza POZ?
- 543 Katarzyna Żułtak-Bączkowska, Iwona Rotter, Malwina Gęsikiewicz, Joanna Szumska, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • Analiza wybranych aspektów stylu życia studentów Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie
- 545 Katarzyna Żułtak-Bączkowska, Iwona Rotter, Danuta Górecka, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • Analiza spożycia alkoholu i palenia papierosów u pacjentów zakażonych *Helicobacter pylori*

PRACE POGLĄDOWE

- 547 Halina Batura-Gabryel • Maski kliniczne i radiologiczne raka płuca
- 553 Nadia Bryl, Daria Dembińska, Wanda Horst-Sikorska • Najczęstsze trudności w kontakcie z adolescentem w praktyce lekarza rodzinnego. Specyfika potrzeb i lęków nastoletnich pacjentów
- 555 Wiesław Bryl • Otyłość u dzieci i młodzieży – interwencja, jaka, kiedy i dla kogo?

- 560 Krzysztof Buczkowski • Profilaktyczne badania lekarskie dzieci i młodzieży jako ważne zadanie lekarza rodzinnego
- 564 Anna Burzyńska, Paweł Rajewski, Piotr Rajewski, Karolina Wałęskiewicz • Żywnienie w oparzeniach
- 568 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz • Niedoczynność tarczycy w praktyce lekarza rodzinnego – od objawów do rozpoznania
- 571 Urszula Cieślik-Guerra • Tajemnica bycia „dobrym lekarzem”
- 574 Urszula Cieślik-Guerra • Zaburzenia snu jako czynnik ryzyka cukrzycy typu 2
- 577 Mieczysława Czerwionka-Szaflarska, Hanna Zielińska-Duda • Alergia a nietolerancja pokarmowa u dzieci
- 585 Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka • Wypadki w placówkach opieki medycznej
- 590 Jarosław Drobnik, Jakub Trnka, Robert Susło, Agnieszka Mastalerz-Migas • Zagrożenie błędem medycznym formalnym w praktyce lekarza rodzinnego
- 593 Jarosław Drobnik, Jakub Trnka, Robert Susło, Andrzej Steciwko • Nowa kategoria błędu medycznego – błąd informacyjny
- 595 Renata Filip, Magdalena Ciurysek, Janusz Schabowski • Rola lekarza rodzinnego w profilaktyce raka szyjki macicy
- 597 Magdalena Frej-Mądrzak, Irena Choroszy-Król • Terapia zakażeń wywołanych przez *Chlamydia trachomatis* u dorosłych i dzieci
- 601 Magdalena Gibas, Edyta Mądry • Wykorzystanie nauczania problemowego w dydaktyce medycznej
- 603 Magdalena Gibas, Edyta Mądry, Agnieszka Adamczak-Ratajczak • Postępowanie terapeutyczne w zespole antyfosfolipidowym
- 605 Maciej Głowacki, Ewa Misterna • Wady postawy u dzieci – problem przeceniany czy niedoceniany?
- 609 Aneta Górecka, Artur Stryjski • Opieka medyczna nad zawodnikiem do lat 21
- 611 Magdalena Hagner-Derengowska, Agnieszka Borkowska, Paweł Rajewski, Piotr Rajewski, Paulina Dobrowolna, Joanna Sebastian • Kompleksowość i różnorodność procesu rehabilitacji w przypadłości współczesnego człowieka, czyli zespół bolesnego barku
- 616 Anna Hans-Wytrychowska, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Tłuszczowa – czy tylko magazyn energii?
- 619 Anna Hans-Wytrychowska, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Vademecum wakacyjne – góry
- 622 Anna Hans-Wytrychowska, Krzysztof Wytrychowski, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Diagnostyka andropauzy w praktyce lekarza rodzinnego
- 624 Anna Hans-Wytrychowska, Krzysztof Wytrychowski, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Leczenie andropauzy w praktyce lekarza rodzinnego
- 627 Anna Hans-Wytrychowska, Krzysztof Wytrychowski, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Leczenie cukrzycy z otyłością
- 629 Anna Hans-Wytrychowska, Krzysztof Wytrychowski, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Wpływ otyłości na rozwój astmy oskrzelowej
- 632 Wanda Horst-Sikorska, Michalina Marcinkowska • Leczenie osteoporozy
- 636 Agnieszka Jama-Kmiecik, Irena Choroszy-Król • Leczenie zakażeń wywołanych przez *Chlamydia pneumoniae* (*Chlamydia pneumoniae*)

- 640** Jan Jaracz • Zaburzenia lękowe w praktyce lekarza rodzinnego
- 647** Mirosław Jarosz, Ewa Rychlik • Otyłość – problem coraz bardziej powszechny
- 654** Marek Józwiak • Mózgowe porażenie dziecięce w rodzinie i społeczeństwie – akceptacja, integracja, izolacja
- 659** Przemysław Kardas • Jak poprawić przestrzeganie zaleceń terapeutycznych w Europie: Projekt ABC
- 662** Przemysław Kardas • Nadciśnienie u dzieci: rola lekarza rodzinnego w diagnostyce i leczeniu
- 665** Natalia Kolesińska-Janowczyk, Karolina Waleśkiewicz, Paweł Rajewski, Krystian Waleśkiewicz, Wiesław Szymański • Wskazania do zabiegowego ukończenia porodu – cięcie cesarskie, poród kleszczowy, pomoc ręczna
- 668** Małgorzata Kot, Małgorzata Lewandowska, Julia Kruk-Jeromin • Zespół Treachera Collinsa – etiologia, obraz kliniczny i leczenie
- 671** Donata Kurpas, Patryk Piotrowski, Bartosz J. Sapiłak, Andrzej Steciwko • Wymiary osobowości i poziom lęku u pacjentów chorych przewlekłe – narzędzia badawcze
- 674** Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sapiłak, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • Algorytm postępowania w diagnostyce zaburzeń ze spektrum autyzmu
- 677** Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sapiłak, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • Model całościowego wspierania rozwoju dziecka z ASD (autism spectrum disorders)
- 680** Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sapiłak, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • Spektrum zaburzeń autystycznych – skale obserwacyjne
- 683** Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Andrzej Steciwko • Terapia farmakologiczna dzieci z ASD (autism spectrum disorders)
- 685** Anna Latos-Bieleńska, Magdalena Badura-Stronka • Dziecko z niepełnosprawnością intelektualną w praktyce lekarza rodzinnego
- 691** Ewa Marcinowska-Suchowierska, Magdalena Walicka • Niedobór witaminy D – narastający problem społeczny
- 699** Grażyna Mardarowicz, Karolina Mardarowicz, Janusz Schabowski • Leki hipotensyjne a insulinooporność w praktyce lekarza rodzinnego
- 702** Edyta Mądry, Magdalena Gibas, Agnieszka Adamczak-Ratajczak, Radosław Mądry • HPV – wirus o wielu twarzach
- 705** Renata Michalak, Agnieszka Jagodzińska, Wojciech Zieleniewski • Przełom tarczycowy w praktyce lekarza rodzinnego
- 707** Karolina Mrówka, Elżbieta Kacprzak, Jerzy Stefaniak • Najczęstsze choroby pasożytnicze i tropikalne
- 713** Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko, Agnieszka Mastalercz-Migas, Dominika Siejka • Ostre i przewlekłe schorzenia nerek – różnicowanie w praktyce lekarza rodzinnego
- 718** Katarzyna Pawelec, Małgorzata Salamonowicz, Michał Matysiak • Rola lekarza rodzinnego w opiece nad dzieckiem z chorobą nowotworową
- 721** Mariusz Puszczewicz • Wczesna diagnostyka układowych chorób tkanki łącznej
- 725** Leszek Romanowski, Piotr Czarnecki, Wiesław Wiśniewski • Niefarmakologiczne leczenie chorób układu ruchu
- 728** Krzysztof Rożnowski • Opieka nad pacjentem onkologicznym w praktyce lekarza rodzinnego
- 732** Marek Ruchała, Ewelina Szczepanek • Niedoczynność tarczycy w praktyce lekarza rodzinnego

- 741** Barbara Ruszkowska, Beata Małecka, Jerzy Maciejewski, Danuta Rość • Hormonalna terapia zastępcza a objawy zespołu klimakterycznego
- 743** Janusz Rybakowski • Depresja i choroba afektywna dwubiegunowa w praktyce lekarza rodzinnego
- 750** Michał Skalski • Wybrane zagadnienia z medycyny snu
- 757** Maciej Sopata • Odleżyny – profilaktyka i leczenie zachowawcze
- 762** Barbara Steinborn • Padaczka – nowe możliwości diagnostyczne i terapeutyczne
- 767** Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobnik • Zastosowanie dokumentacji medycznej na potrzeby opiniowania w sprawach wypadków komunikacyjnych
- 773** Andrzej Szczepaniak, Barbara Czekalska, Anna Wawrzyniak • Jakie rozwiązania szwedzkiej opieki zdrowotnej warto by przenieść na polski grunt? – optymalna organizacja podstawowej opieki zdrowotnej
- 776** Marek Tałałaj • Pierwotna i wtórna prewencja kamicy układu moczowego – możliwości lekarza rodzinnego
- 781** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Ryszard Jadach • Okoliczności sprzyjające wystąpieniu medycznych błędów decyzyjnych
- 783** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Donata Kurpas • Rodzaje odpowiedzialności lekarza za błędy medyczne i ich praktyczne następstwa
- 786** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Możliwości popełnienia błędu terapeutycznego na różnych etapach postępowania z pacjentem
- 788** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Pojęcie błędu diagnostycznego we współczesnej medycynie
- 790** Chris van Weel • Jak uczynić opiekę zdrowotną użyteczną dla ludzi – rola lekarzy rodzinnych i opieki podstawowej (w jęz. ang.)
- 792** Anna Wilmowska-Pietruszyńska • Orzecznictwo lekarskie o niepełnosprawności i niezdolności do samodzielnej egzystencji
- 799** Irena Zimmermann-Górska • Hiperurykemia pierwotna i wtórna

PRACE KAZUISTYCZNE

- 805** Agnieszka Adamczak-Ratajczak, Magdalena Gibas, Edyta Mądry, Mieczysław Krawczyk, Marek Zywert • Udar żylny mózgu w przebiegu zakrzepicy zatok żylnych mózgowia – opis przypadku
- 808** Agnieszka Adamczak-Ratajczak, Mieczysław Krawczyk, Marek Zywert, Jarosław Wronka, Magdalena Gibas, Edyta Mądry • Zwyródnienie wątrobowo-soczewkowe (choroba Wilsona) – opis przypadku
- 812** Janina Aleszewicz-Baranowska, Piotr Potaż, Joanna Kwiatkowska, Jan Ereciński, Wanda Komorowska-Szczepańska • Komorowe zaburzenia rytmu u młodego sportowca z guzem serca. Koincydencja czy przyczyna?
- 815** Renata Chrzan • Piodermia zgorzelinowa jako problem w praktyce lekarza rodzinnego i specjalisty
- 818** Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Andrzej Nowakowski • Ginekomastia – kłopotliwy problem w praktyce lekarza rodzinnego. Defekt kosmetyczny czy może objaw poważnej choroby?
- 822** Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Andrzej Nowakowski • Hipoglikemia reaktywna – opis przypadku

- 825** Agnieszka Muszyńska, Małgorzata Danecka, Dagmara Pokorna-Kałwak, Agnieszka Ma-stalercz-Migas, Klemens Lubieniecki, Andrzej Steciwko • Przydatność szybkich testów CRP w POZ u dzieci z gorączką o niewyjaśnionej etiologii – opis przypadku
- 828** Marek Rosłon, Małgorzata Olędzka-Orędzia, Mariusz Miśkiewicz, Katarzyna Życińska • Celiakia jako problem interdyscyplinarny – opis przypadku
- 831** Katarzyna Turczyńska • Powikłania neurologiczne w przebiegu ospy wietrznej u 10-let-niego chłopca – opis przypadku

Contents

243 Preface – Andrzej Steciwko

ORIGINAL PAPERS

- 245 Jerzy Baraniak, Ewelina Grywalska, Justyna Sysiak, Agnieszka Cabanek, Anna Dziedzic, Wojciech Kwaśniewski, Kamil Woś • The relation between taking non-steroidal anti-inflammatory drugs and the occurrence of selected cardiovascular diseases
- 248 Kamil Borkowski, Paweł Palmowski, Monika Melon-Sapilak, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko, Dorota Diakowska, Krzysztof Grabowski, Maria Malicka-Błaszkiwicz • The evaluation of the possible application of the assessment of actin and the degree of its polymerization in intraoperational gastrointestinal tract material as a diagnostic tool of neoplastic diseases – in-house-study
- 251 Maria Magdalena Bujnowska-Fedak, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Epidemiology of diseases in family medicine practice – the most often reasons for visits, the most frequently diagnosed problems, TOP TWENTY rating – pilot study
- 255 Liliana Celczyńska-Bajew • The family doctors' opinion about factors influencing doctor-patient compliance in chronic diseases
- 258 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal • Should family doctor have knowledge about “legal highs”?
- 261 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Agnieszka Kowal, Ewelina Grywalska • Benzodiazepines addiction – an important problem in everyday practice of family doctor
- 264 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Aneta Perzyńska-Starkiewicz, Marta Makara-Studzińska, Ewa Szyprowska, Adam Perzyński, Janusz Schabowski • The influence of hypoglycemia on cognitive functions in patients with type 1 diabetes
- 267 Irena Choroszy-Król, Magdalena Frej-Mądrzak, Dorota Teryks-Wołyniec, Agnieszka Jama-Kmiecik, Grażyna Gościński • The frequency of *Chlamydomphila pneumoniae* antigen detection from the pharyngeal swabs in children
- 271 Irena Choroszy-Król, Dorota Teryks-Wołyniec, Magdalena Frej-Mądrzak, Grażyna Gościński • The frequency of *Chlamydia pneumoniae* antigen detection in oropharyngeal swabs in adults
- 275 Justyna Cierniak, Bartosz J. Sapilak, Donata Kurpas, Maria Magdalena Bujnowska-Fedak, Anna Hans-Wytrychowska, Monika Melon-Sapilak, Andrzej Steciwko • Treatment and diagnosis of acute diarrhoea in children on the basis of patient examination in the “FAMILIA” clinic in Gizałki
- 278 Magdalena Ciurysek, Renata Filip, Karolina Kosek, Dominik Hoehne, Janusz Schabowski • The ability to benefit from healthcare among patients who have undergone heart operation
- 281 Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Andrzej Nowakowski • The influence of knowledge about one's own illness and patient's cooperation with doctor on the effectiveness of diabetes treatment among the patients on insulinotherapy – pilot study
- 284 Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka, Donata Kurpas, Ryszard Jadach • Sexually transmitted diseases in Lower Silesia region in 2001–2007 – possible problem of family doctors
- 287 Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka, Agnieszka Mastalerz-Migas • Faults in medical institutions' organization as a result of lack of its optimization

- 290** Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka, Andrzej Steciwko, Ryszard Jadach • Circulatory system diseases in Wrocław and its surroundings in 2002–2007 – main problem of family doctors
- 293** Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka, Andrzej Steciwko, Ryszard Jadach • Psychiatric disorders in Lower Silesia region in 2002–2007 – increasing problem in family doctors' practice
- 296** Grażyna Durska, Anna Sałacka, Iwona Hornowska • The incidence of atopy and atopic diseases in the group of middle schoolchildren from Szczecin – pilot study
- 299** Grażyna Durska, Anna Sałacka, Krzysztof Safranow, Iwona Hornowska, Elżbieta Kędzierska, Jolanta Późniak • An evaluation of the job satisfaction of family doctors based on a survey
- 303** Joanna Dytfeld, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Wanda Horst-Sikorska, Michał Michalak, Ewelina Gowin • Visceral obesity and cardiometabolic risk
- 306** Marcin Gabriel, Katarzyna Pawlaczyk, Michał Stanisić • Combined edema reducing therapy in the treatment of advanced lower limb lymphedema
- 312** Karolina Gazdecka-Szpecht, Anna Wawrzyniak, Wanda Horst-Sikorska • Is there a distance between knowledge and practice on breast cancer prevention?
- 314** Magdalena Gibas, Edyta Mądry • Students' evaluation of physiology problem based learning in Poznan University of Medical Sciences – preliminary report
- 316** Ewelina Gowin, Joanna Dytfeld, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Agnieszka Dyzmann-Sroka, Michał Michalak, Wanda Horst-Sikorska • Do we practice what we teach? Lifestyle of doctors working in Wielkopolska region
- 319** Ewelina Gowin, Joanna Dytfeld, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Agnieszka Dyzmann-Sroka, Michał Michalak, Wanda Horst-Sikorska • What doctors are talking to their patients? Opinions of doctors working in Wielkopolska region about lifestyle counseling
- 322** Hanna Grabowska, Władysław Grabowski, Michał Grzegorzczak, Aleksandra Gaworska-Krzemińska, Dariusz Świetlik, Krzysztof Narkiewicz • Basic health care knowledge of nurses about the effect of physical activity and body mass on blood pressure values and ways of recognizing obesity
- 326** Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal, Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz • Is the knowledge of harmfulness of the overexposure of the skin to UV radiation sufficient?
- 330** Ewelina Grywalska, Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Karolina Radomska, Adam Makuch • A method of abortion and a danger to the woman's health – how young Poles perceive hormonal post-coital contraception
- 334** Małgorzata Hadzik-Błaszczak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn, Katarzyna Kozłowska, Przemysław Nitek, Renata Krupa, Maja Zaraś-Andrzejewska, Mariusz Miśkiewicz, Aneta Nitsch-Osuch • Diagnosis of disease-related undernutrition – awareness of an improper state of nutrition and a will of being cured represented by patients admitted to Department of Family Medicine and Internal Medicine – own observations
- 337** Lidia Hoffmann, Bartosz J. Sopilak, Anna Hans-Wytrychowska, Donata Kurpas, Monika Melon-Sopilak, Andrzej Steciwko • Mandatory and recommended vaccinations for population of children and adolescent under 20 years of age in family doctor practice in the Health Centre "Zdrowie" in Pleszew – vaccination rates and an attempt to assess factors influencing their increase
- 341** Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Agnieszka Dyzmann-Sroka, Ewelina Gowin, Joanna Dytfeld, Wanda Horst-Sikorska • Screening for breast, cervical and colon cancers – do we know enough?

- 344** Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Joanna Dytfeld, Ewelina Gowin, Wanda Horst-Sikorska • Central obesity – an increasing problem in family physician everyday practice
- 347** Elżbieta Kacprzak, Karolina Mrówka, Jerzy Stefaniak • How to prepare the patient for a trip to tropical countries?
- 352** Dorota Kiedik, Agnieszka Muszyńska, Anna Felińczak, Anna Dor, Andrzej M. Fal • Epidemiology of allergic diseases in Wrocław – results of the ECAP study
- 355** Renata Knie, Bartosz J. Sapiłak, Anna Hans-Wytrychowska, Donata Kurpas, Magdalena Bujnowska-Fedak, Monika Melon-Sapiłak, Andrzej Steciwko • The prevalence of asthma and chronic obstructive pulmonary disease in population of patients aged from 18 to 98 years from the Health Centre “Medra” in Kępno
- 358** Wanda Komorowska-Szczepańska, Barbara Trzeciak, Piotr Gutknecht, Joanna Kwiatkowska, Bartosz Trzeciak, Janusz Siebert • Analysis of methods of measurement methods and taking febrifuges in rural village population
- 361** Małgorzata Kot, Małgorzata Lewandowska, Julia Kruk-Jeromin • Foreign bodies in the nasal cavity in patients treated for cleft lip and palate
- 364** Agnieszka Kowal, Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Ewelina Grywalska • Is there a risk of HIV infection? – the opinion of dentistry students
- 367** Renata Krupa, Katarzyna Życińska, Mariusz Miśkiewicz, Maja Zaraś-Andrzejewska, Małgorzata Hadzik-Błaszczyk, Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn • The inflammatory markers in diagnosis of fever of unknown origin in GP’s practice
- 370** Donata Kurpas, Anna Bomba, Anna Hans-Wytrychowska, Bartosz J. Sapiłak, Andrzej Steciwko • The risk of anorexia nervosa among young people aged 16–18 years – preliminary report
- 373** Donata Kurpas, Iwona Potysz-Łakota, Bartosz J. Sapiłak, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • The bleeding from the gastrointestinal tract as a cause of hospitalization of patients of general surgery department of Provincial Specialist Hospital no. 3 in Rybnik in 2006–2008
- 376** Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sapiłak, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • The assessment of sources of support for parents of autistic children
- 379** Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sapiłak, Andrzej Steciwko • Relationships in families of children with autistic features
- 382** Joanna Kwiatkowska, Janina Aleszewicz-Baranowska, Rafał Pawlaczyk, Anna Wałdoch, Piotr Potaż, Wanda Komorowska-Szczepańska, Robert Sabiniewicz, Jan Ereciński • Marfan syndrome – is there hope for a better quality of life?
- 385** Agnieszka Lewandowska, Anna Susło, Leszek Paradowski, Jarosław Drobnik • Problems in establishing pancreas tumors diagnosis – family doctor role
- 389** Paweł Lewek, Przemysław Kardas • Are generic drugs worse than original medicines?
- 392** Jerzy Maciejewski, Władysław Sinkiewicz • Is it possible to decrease the treatment costs of cardiovascular disease in Poland?
- 395** Michalina Marcinkowska, Anna Wawrzyniak, Nadia Bryl, Wanda Horst-Sikorska • CAD & COPD prevention in primary care – may physicians’ training improve the situation?
- 398** Grażyna Mardarowicz, Karolina Mardarowicz, Agata Matej-Butrym, Janusz Schabowski • Preventive health exams of Lublin Region population. What factors determine compliance of examined subjects?
- 401** Agnieszka Mastalerz-Migas, Małgorzata Danecka, Klemens Lubieniecki, Katarzyna Zywar, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Are the children from nursery schools at risk of civilization’s diseases? Estimation of the risk factors

- 404** Agnieszka Mastalerz-Migas, Małgorzata Danecka, Katarzyna Zywar, Klemens Lubieniecki, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Knowledge of healthy lifestyle in families of children from nursery schools and its practical use
- 407** Agnieszka Mastalerz-Migas, Joanna Jeziorek, Marta Koczy, Agnieszka Muszyńska, Dagmara Pokorna-Kałwak, Elżbieta Gwiazda, Andrzej Steciwko, Aneta Kluger, Małgorzata Skoberla, Małgorzata Gruca, Katarzyna Kostka, Anna Janocha, Aleksandra Kropotow, Kinga Szymczyk • Influence of lifestyle on blood pressure in children
- 411** Agnieszka Mastalerz-Migas, Kinga Szymczyk, Agnieszka Muszyńska, Dagmara Pokorna-Kałwak, Andrzej Steciwko, Marta Koczy, Aneta Kluger, Joanna Jeziorek, Małgorzata Skoberla, Małgorzata Gruca, Katarzyna Kostka, Anna Janocha, Aleksandra Kropotow • Parent's opinions on the physical activity and overweight in their children – imagination and reality
- 414** Agnieszka Mastalerz-Migas, Marek Szewczyk, Agnieszka Muszyńska, Dagmara Pokorna-Kałwak, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko, Anna Szewczyk • Professional drivers – a group of high risk of cardiovascular diseases
- 418** Piotr Matyjaszczyk, Bartosz J. Sapilak, Donata Kurpas, Anna Hans-Wytrychowska, Monika Melon-Sapilak, Andrzej Steciwko • The occurrence of selected cardiovascular disease risk factors in the population of patients from the Health Centre in Sowina Błotna
- 422** Edyta Mądry, Magdalena Gibas, Radosław Mądry, Agnieszka Adamczak-Ratajczak • Anti-HPV vaccination and disappearance of skin warts – preliminary report
- 425** Mariusz Miśkiewicz, Renata Krupa, Maja Zaraś-Andrzejewska, Małgorzata Hadzik-Błaszczak, Aneta Nitsch-Osuch, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Bleeding from the upper gastrointestinal tract and stomach and duodenum diseases – the frequency of endoscopic confirmation
- 428** Bożena Mroczek, Dorota Mazurek, Iwona Rotter, Katarzyna Bączkowska, Beata Karakiewicz • Evaluation of occurrence of sleeplessness among people in working-age
- 430** Agnieszka Muszyńska, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • The analysis of central examinations' results received by doctors who finished the family medicine specialization in 2004–2009
- 433** Aneta Nitsch-Osuch, Magdalena Kędzierska, Agnieszka Topczewska-Cabanek, Ewa Gyrczuk, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Dietary habits among teenagers – what do they eat at school?
- 437** Aneta Nitsch-Osuch, Jolanta Portasiewicz, Ewa Gyrczuk, Kazimierz A. Wardyn • Knowledge concerning hepatitis B vaccinations among nursing staff
- 440** Aneta Nitsch-Osuch, Barbara Serwatka, Agnieszka Topczewska-Cabanek, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Perception and coverage of influenza vaccine among professionals from one orphanage in Warsaw
- 444** Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn • Influenza and pneumococcal vaccine coverage among persons aged over 65 years old in Poland, 2004–2007
- 447** Alicja Nowak-Zaleska, Agata Sadowska, Piotr Bortkun, Ryszard Zaleski, Tomasz Niewęglowski • Health behaviour of first year students of the Academy of Physical Education and Sport in Gdansk
- 450** Małgorzata Olędzka-Oręziak, Tomasz Rusinowicz, Marek Rosłon, Magdalena Wiktorowicz • Dyslipidemia and coronary artery disease – how were avoided therapeutic goals. A retrospective analysis of hospitalized patients with coronary artery disease
- 453** Katarzyna Pasalska-Niewęglowska • Achievement of the programme of immunization at the Children's Clinic in Gdańsk

- 456** Katarzyna Pasalska-Niewęglowska • Immunization against HPV and patient's knowledge
- 458** Dagmara Pokorna-Kałowak, Elżbieta Gwiazda, Agnieszka Mastalerz-Migas, Agnieszka Muszyńska, Roma Roemer, Dominika Siejka, Andrzej Steciwko • Vaccination against rotaviruses coverage level in children in family doctor practice
- 461** Dagmara Pokorna-Kałowak, Elżbieta Gwiazda, Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Mastalerz-Migas, Roma Roemer, Dominika Siejka, Andrzej Steciwko • Recommended vaccination coverage level in children aged between 2 and 5 in family doctor practice
- 464** Andrzej Prystupa, Ewelina Grywalska, Jerzy Mosiewicz, Janusz Schabowski • Defecation disorders in patients suffering from type 2 diabetes
- 468** Iwona Rotter, Maja Kowalska, Katarzyna Żułtak-Bączkowska, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • The evaluation of physical activity among overweight people over 40 years old
- 471** Iwona Rotter, Jolanta Wicher, Katarzyna Żułtak-Bączkowska, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • Prevention and correction of faulty postures among children in pre-school age-parents' opinion
- 473** Tomasz Rusinowicz, Marta Gromek, Małgorzata Olędzka-Oręziak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Patients' doubts about introducing insulinotherapy
- 476** Tomasz Rusinowicz, Marta Gromek, Małgorzata Olędzka-Oręziak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • The impact of standard education on the changes in body mass of patients with type 2 diabetes treated at Metabolic Diseases Outpatient Clinic
- 479** Anna Sałacka, Iwona Hornowska, Jolanta Późniak, Lilia Kotkowiak, Piotr Michoń • Acute back pain syndrome in family doctor's practice
- 481** Anna Sałacka, Lilia Kotkowiak, Iwona Hornowska, Jolanta Późniak, Piotr Michoń • The health resort – who is referred for treatment by family doctor
- 485** Bartosz J. Sapilak, Donata Kurpas, Anna Hans-Wytrychowska, Monika Melon-Sapilak, Jarosław Drobniak, Andrzej Steciwko • Content-related competences of assistants and assessment of the quality of education at the Department of Family Medicine in Wrocław on the basis of an anonymous survey of students of the 6th year of Medicine
- 489** Bartosz J. Sapilak, Grażyna Lach-Jeziorna, Donata Kurpas, Anna Hans-Wytrychowska, Monika Melon-Sapilak, Andrzej Steciwko • Analysis of professional burnout in selected employees of the healthcare system in the Kępno district
- 492** Bartosz J. Sapilak, Hanna Siankowska, Maciej Siankowski, Monika Melon-Sapilak, Donata Kurpas, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • An evaluation of the problem of professional burnout and the impact of professional burnout on decisions about labour-related migration among middle and senior healthcare professionals
- 496** Janusz Schabowski, Rafał Gorczyca, Rafał Filip • Health-related quality of life and life satisfaction among female patients with gastrointestinal reflux disease (GERD) according to the Body Mass Index (BMI) and frequency of symptoms
- 499** Janusz Schabowski, Rafał Gorczyca, Rafał Filip • Adopting life style and dietary modifications by patients with gastroesophageal reflux disease and the level of reflux complaints
- 502** Łukasz Stachowski, Maria Magdalena Bujnowska-Fedak, Bartosz J. Sapilak • Diagnostic examinations and collaboration with specialists in family medicine practice. Standards and reality
- 506** Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobniak, Andrzej Steciwko • The way of medical documents filling in as cause of faulty medical opinions
- 509** Grzegorz Szcześniak • An assessment of disability's feeling in men and women with type 2 diabetes according to PCH Scale results

- 513 Grzegorz Szcześniak • Adjudicated disability degree and quality of life and feeling of disability in patients with type 2 diabetes
- 517 Grzegorz Szcześniak, Barbara Żmurowska • A comparison of influence of type 2 diabetes on quality of life in female and male patients
- 521 Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Ewa Gyrczuk, Kazimierz A. Wardyn • The parents' knowledge about antipyretic medications – questionnaire investigation
- 524 Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Irena Kornatowska, Kazimierz Wardyn • The students' of the 6th year knowledge and opinion on the problem of family violence – questionnaire investigation
- 527 Anna Wawrzyniak, Michalina Marcinkowska, Wojciech Nosowicz, Wanda Horst-Sikorska • The effect of chosen quality of life parameters evaluated prior to the femoral fracture on the mortality within 12 months after surgical treatment of fracture
- 530 Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Andrzej Borzęcki • The phenomenon of drinking alcohol among the medical students
- 533 Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Kinga Grzywanowska, Andrzej Borzęcki • Survey and estimation of traffic noise on the border of the country in Hrebenne
- 536 Maja Zaraś-Andrzejewska, Katarzyna Życińska, Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn, Małgorzata Hadzik-Błaszczyk, Renata Krupa, Mariusz Miśkiewicz • Palliative care in patients with systemic cancer – difficult choice of whether the correct decision?
- 539 Katarzyna Zywar, Małgorzata Danecka, Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Mastalerz-Migas, Dagmara Pokorna-Kałwak, Andrzej Steciwko • Satisfaction or habituation? How the quality of medical service and patient's satisfaction influence adherence to the general practice
- 543 Katarzyna Żułtak-Bączkowska, Iwona Rotter, Malwina Gęsikiewicz, Joanna Szumska, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • The analysis of chosen aspects of lifestyle among students of Pomeranian Medical University in Szczecin
- 545 Katarzyna Żułtak-Bączkowska, Iwona Rotter, Danuta Górecka, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • The analysis of drinking alcohol and tobacco smoking among patients infected by *Helicobacter pylori*

REVIEWS

- 547 Halina Batura-Gabryel • Clinical and radiological masks of lung cancer
- 553 Nadia Bryl, Daria Dembińska, Wanda Horst-Sikorska • Frequent difficulties in contact with an adolescent patient in GP's practice. The specific character of teenagers' needs and fears
- 555 Wiesław Bryl • Obesity in children and adolescents – intervention: which, when and for whom?
- 560 Krzysztof Buczkowski • Preventive examination of children and adolescents as an important general practitioner's task
- 564 Anna Burzyńska, Paweł Rajewski, Piotr Rajewski, Karolina Waleśkiewicz • Nutrition in thermal burn
- 568 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz • Hypothyroidism in family doctor's practice – from symptoms to diagnosis
- 571 Urszula Cieślik-Guerra • Secret of being a “good doctor”
- 574 Urszula Cieślik-Guerra • Sleep disorders as a type 2 diabetes risk factor

- 577 Mieczysława Czerwionka-Szaflarska, Hanna Zielińska-Duda • Allergy and food intolerance in children
- 585 Jarosław Drobnik, Robert Susło, Jakub Trnka • Accidents in medical institutions
- 590 Jarosław Drobnik, Jakub Trnka, Robert Susło, Agnieszka Mastalerz-Migas • The threat with the medical formal error in practice the family doctor
- 593 Jarosław Drobnik, Jakub Trnka, Robert Susło, Andrzej Steciwko • The new category of the medical error – the inquiry error
- 595 Renata Filip, Magdalena Ciurysek, Janusz Schabowski • The role of family doctor in prevention of cervical cancer
- 597 Magdalena Frej-Mądrzak, Irena Choroszy-Król • Treatment of *Chlamydia trachomatis* infections in adults and children
- 601 Magdalena Gibas, Edyta Mądry • Problem based learning in medical education
- 603 Magdalena Gibas, Edyta Mądry, Agnieszka Adamczak-Ratajczak • Therapeutic management in antiphospholipid syndrome
- 605 Maciej Głowacki, Ewa Misterska • Posture abnormalities affecting children – an over-rated or underrated issue?
- 609 Aneta Górecka, Artur Stryjski • Medical care of the athletes under the age of 21
- 611 Magdalena Hagner-Derengowska, Agnieszka Borkowska, Paweł Rajewski, Piotr Rajewski, Paulina Dobrowolna, Joanna Sebastian • Complexity and variety of rehabilitation process in modern human's indisposition i.e. distressing shoulder syndrome
- 616 Anna Hans-Wytrychowska, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • The adipose tissue – only body energy deposit?
- 619 Anna Hans-Wytrychowska, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Holidays vademecum – mountains
- 622 Anna Hans-Wytrychowska, Krzysztof Wytrychowski, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Diagnose of andropause in general practice
- 624 Anna Hans-Wytrychowska, Krzysztof Wytrychowski, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • The treatment of andropause in general practice
- 627 Anna Hans-Wytrychowska, Krzysztof Wytrychowski, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • The treatment of diabetes mellitus with obesity
- 629 Anna Hans-Wytrychowska, Krzysztof Wytrychowski, Donata Kurpas, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Influence of obesity on bronchial asthma development
- 632 Wanda Horst-Sikorska, Michalina Marcinkowska • Treatment of osteoporosis
- 636 Agnieszka Jama-Kmiecik, Irena Choroszy-Król • Treatment of *Chlamydia pneumoniae* (*Chlamydophila pneumoniae*) infections
- 640 Jan Jaracz • Anxiety disorders in primary care
- 647 Mirosław Jarosz, Ewa Rychlik • Obesity – an increasingly widespread problem
- 654 Marek Józwiak • Cerebral palsy child in family and community – acceptance, integration, isolation
- 659 Przemysław Kardas • How to improve patient compliance in Europe: ABC Project
- 662 Przemysław Kardas • Hypertension in children: family physician's role in diagnostics and treatment
- 665 Natalia Kolesińska-Janowczyk, Karolina Wałęskiewicz, Paweł Rajewski, Krystian Wałęskiewicz, Wiesław Szymański • Indications to instrumental birth – cesarean section, obstetrical forceps, manual assistance

- 668 Małgorzata Kot, Małgorzata Lewandowska, Julia Kruk-Jeromin • Treacher Collins syndrome – etiology, clinical picture and therapy
- 671 Donata Kurpas, Patryk Piotrowski, Bartosz J. Sapiłak, Andrzej Steciwko • The dimensions of personality and the level of anxiety in patients with chronic disorders – research tools
- 674 Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sapiłak, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • The procedural algorithm in the diagnostics of autism spectrum disorders
- 677 Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sapiłak, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • The model of comprehensive support of ASD (autism spectrum disorders) child development
- 680 Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Bartosz J. Sapiłak, Anna Hans-Wytrychowska, Andrzej Steciwko • Autism spectrum disorders – observation scales
- 683 Donata Kurpas, Małgorzata Skoberla, Andrzej Steciwko • The pharmacological therapy of the children with ASD (autism spectrum disorders)
- 685 Anna Latos-Bieleńska, Magdalena Badura-Stronka • Child with intellectual disability in a family doctor's practice
- 691 Ewa Marcinowska-Suchowierska, Magdalena Walicka • Vitamin D deficiency – a growing public health problem
- 699 Grażyna Mardarowicz, Karolina Mardarowicz, Janusz Schabowski • Antihypertensive drugs and insulin resistance – a primer for general practitioner
- 702 Edyta Mądry, Magdalena Gibas, Agnieszka Adamczak-Ratajczak, Radosław Mądry • HPV – multiple face virus
- 705 Renata Michalak, Agnieszka Jagodzińska, Wojciech Zieleniewski • Thyroid storm in everyday practice of family medicine specialists
- 707 Karolina Mrówka, Elżbieta Kacprzak, Jerzy Stefaniak • The most common parasitic and tropical diseases
- 713 Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko, Agnieszka Mastalerz-Migas, Dominika Siejka • Acute and chronic renal diseases – differentiation in general practice
- 718 Katarzyna Pawelec, Małgorzata Salamonowicz, Michał Matysiak • Role of primary care physician in providing care for children with cancer
- 721 Mariusz Puszczewicz • Early diagnosis of systemic connective tissue diseases
- 725 Leszek Romanowski, Piotr Czarnecki, Wiesław Wiśniewski • Nonpharmacological treatment of bone and joint diseases
- 728 Krzysztof Rożnowski • Care of oncological patient in family doctor's practice
- 732 Marek Ruchała, Ewelina Szczepanek • Hypothyroidism in primary care
- 741 Barbara Ruszkowska, Beata Małecka, Jerzy Maciejewski, Danuta Rość • Hormone replacement therapy and climacterium symptoms
- 743 Janusz Rybakowski • Depression and bipolar affective disorder in the practice of family physician
- 750 Michał Skalski • Some aspects of sleep medicine
- 757 Maciej Sopata • Pressure ulcers – prevention and conservative treatment
- 762 Barbara Steinborn • Epilepsy – new opportunities in diagnosis and therapy
- 767 Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobnik • The use of medical documents for the purposes of opinion giving in traffic accidents cases

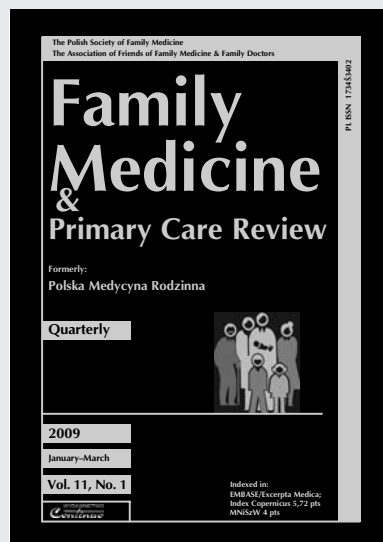
- 773** Andrzej Szczepaniak, Barbara Czekalska, Anna Wawrzyniak • Which aspects of Swedish Health Care System can be transferred to Polish System? – The organization of Primary Health System
- 776** Marek Tałała • Primary and secondary prevention of urolithiasis – opportunities for a family doctor
- 781** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Ryszard Jadach • Favourable circumstances to appearing medical decision errors
- 783** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Donata Kurpas • The types of medical liability for medical errors and practical implications
- 786** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Possibilities of committing a therapeutic error on different stages of managing the patient
- 788** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Diagnostic error in present medicine
- 790** Chris van Weel • Making health care relevant for populations and people – the role of family physicians and primary care
- 792** Anna Wilmowska-Pietruszyńska • The case law on medical disability and incapacity for self-subsistence
- 799** Irena Zimmermann-Górska • Primary and secondary hyperuricemia

CASE REPORTS

- 805** Agnieszka Adamczak-Ratajczak, Magdalena Gibas, Edyta Mądry, Mieczysław Krawczyk, Marek Zywert • Cerebral venous sinus thrombosis – case study
- 808** Agnieszka Adamczak-Ratajczak, Mieczysław Krawczyk, Marek Zywert, Jarosław Wronka, Magdalena Gibas, Edyta Mądry • Wilson's disease – case study
- 812** Janina Aleszewicz-Baranowska, Piotr Potaż, Joanna Kwiatkowska, Jan Ereciński, Wanda Komorowska-Szczepańska • Ventricular arrhythmia diagnosed in young sportsman with heart tumor. Coincidence or cause?
- 815** Renata Chrzan • Pyoderma gangrenosum as a problem in family doctor's and specialist's practice
- 818** Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Andrzej Nowakowski • Gynaecomastia – an embarrassing problem in family doctor's practice. Cosmetic defect or maybe the symptom of serious disease?
- 822** Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Andrzej Nowakowski • Reactive hypoglycemia – case study
- 825** Agnieszka Muszyńska, Małgorzata Danecka, Dagmara Pokorna-Kałowak, Agnieszka Mastalerz-Migas, Klemens Lubieniecki, Andrzej Steciwko • Value of CRP rapid tests in general practice in children with an unknown etiology fever – case report
- 828** Marek Rosłon, Małgorzata Olędzka-Oredziak, Mariusz Miskiewicz, Katarzyna Życińska • Celiac disease as an interdisciplinary problem – case report
- 831** Katarzyna Turczyńska • Chickenpox – neurological complications in 10 year old boy – case report

Zapraszamy do prenumeraty
kwartalnika

Family & Medicine & Primary Care Review

Członkowie PTMR otrzymują prenumeratę w ramach składki rocznej, która wynosi 60 zł
Nr konta Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej:
BISE BANK S.A. I O/Wrocław 47 1370 1356 0000 9540 3500 0110

Klienci indywidualni, instytucje, firmy mogą zamówić prenumeratę u Wydawcy:

- dokonując przedpłaty: kwotę 60 zł należy przesłać przekazem pocztowym lub przelewem bankowym z adnotacją „prenumerata FM&PCR 2009” na rachunek:
Wydawnictwo Continuo
PKO BP SA IV O/Wrocław 23 1020 5242 0000 2002 0025 0019
(071) 791-20-30
- telefonicznie: (071) 791-20-30
- faxem: biuro@continuo.wroclaw.pl
- e-mailem: www.continuo.wroclaw.pl
- stroną internetową: Wydawnictwo „Continuo”
- pocztą: ul. Lelewela 4, pok. 325
53-505 Wrocław

Prenumerata będzie realizowana od momentu jej opłacenia.
W cenę prenumeraty wliczone są koszty przesyłki.

Klienci zagraniczni mogą zamówić prenumeratę w CHZ ARS POLONA S.A.
ul. Obrońców 25,
03-933 Warszawa
tel. +48 22 509-86-61, 509-86-63, fax: +48 22 509-86-40
e-mail: arspolona@arspolona.com.pl

Wszelkie informacje i zapytania prosimy kierować na adres biura Wydawnictwa:

WYDAWNICTWO
Continuo

ul. Lelewela 4, pok. 325
53-505 Wrocław
tel./fax (071) 791-20-30
e-mail: biuro@continuo.wroclaw.pl

Za prenumeratę przysługuje 5 punktów edukacyjnych

Słowo wstępne

Szanowni Państwo! Koleżanki, Koledzy!

Przekazywany w Państwa ręce zeszyt 3/2009 kwartalnika „Family Medicine & Primary Care Review” zawiera wiele wartościowych pod względem merytorycznym prac oryginalnych, poglądowych i kazuistycznych z zakresu różnych dyscyplin i specjalności medycznych dotyczących kompetencji, a zarazem codziennej pracy lekarzy rodzinnych. Zwięzłość artykułów z zachowaniem ich regulaminowego układu strukturalnego stanowi duży walor szkoleniowy.

Adresatami tego niezwykle obszernego zeszytu (zawiera 94 prace oryginalne, 66 poglądowych i 9 kazuistycznych) są lekarze rodzinni, a także inni specjaliści współpracujący z profesjonalistami opieki podstawowej. Artykuły omawiają aktualne standardy postępowania diagnostycznego i terapeutycznego, dotyczą także promocji zdrowia i profilaktyki chorób. Stanowią potwierdzenie zasady, że jedynie efektywna współpraca lekarzy rodzinnych i specjalistów z innych dziedzin medycyny może prowadzić do właściwie funkcjonującej opieki podstawowej.

Jestem głęboko przekonany, że wiele z przedstawianych przez nas zagadnień okaże się dla Państwa przydatnymi w codziennej pracy zawodowej.

Pragnę serdecznie podziękować wszystkim Autorom i Współautorom za wysiłek włożony w przygotowanie poszczególnych artykułów, a Recenzentom, Komitetowi Redakcyjnemu oraz Wydawcy za wnikliwe uwagi merytoryczne i edytorskie.

Wydanie zeszytu 3/2009 naszego Kwartalnika towarzyszy VII Zjazdowi Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej w Poznaniu (3–5 września 2009 r.), mamy więc nadzieję, że artykuły w nim zawarte będą stanowiły znakomite uzupełnienie tego doniosłego spotkania naukowo-szkoleniowego.

Redaktor Naczelny
Prezes Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej
Prof. dr hab. med. Andrzej Steciwko